

in krvnega davka, ampak, da vendar je denkrat priborimo jednakopravnost njih jeziku v Šoli in uradu.

Gospoda moja! Kako je pri nas z jednakopravnostjo? Najvažnejše izobraževališče naroda je gotovo ljudska šola, od dobre ali slabe ljudske šole je mnogo zavisna omika naroda in njegov narodni obstanek. Namen ljudske šole razen pravno-verske odgoje naše mladine je poučevati jo v najpotrebnejših predmetih, v prvi vrsti v čitanji, pisanji in računstvu. Ta glavni smotter ljudske šole se pa ne more dosegati na Spodnjem Štirskem, ker se ne poučuje v materinem jeziku, ampak v tujem in se le gleda, da se učenci, kolikor je moč, priuče nemščini. Kaki uspehi se pa dosežjo po tem potu? Otreči izstopajoči iz ljudske šole, niso si pridobili potrebnega znanja iz ljudskošolskih predmetov, pa tuji nemščini se niso naučili. Četudi že bridek skušnje kažejo škodljivost tacega poučevanja, vendar se ga na mero danih mestih trdo drže, kakor bi hoteli, da se slovenska mladina v Šoli n'česar ne nauči. Vsemu temu je pa nazadnje le kriva vlada, kajti lahko bi odpravila ta zla v ljuškem Šolstvu na Spodnjem Štirskem, ko bi gledala, da dobi nepristranski deželnini sovet, katerega vendar po večini vla- da imenuje.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesar je 8. t. m. prišel v Monakovo. Poslanska zbornica državnega zborata 6. t. m. rešila proračun finančnega ministerstva. Poslanec Proskovec je priporočal predrugačno neposrednjih davkov, odpravo užitninskega davka in monopol za netišne klinčke (uzigalice); poslanec Ausserer je govoril za znižanje cene soli: poslanec Mauthner za pregled pristojbinskih zakonov; poslanec Skarzewski za predrugačbe pri carini in davkih; poslanec Rosser za nadomestitev male loterije s povisnjem dohodninskega davka. Dvorni svestovalec Niebauer je naznal, da se prememb potrebeni zakon o punc ranji pregleda. Poslanec Haase je stavljal predlog, naj se vladi naroči, da se mej Avstrijsko-ugarsko in Rusijo sklene dogovor, da se izvrševa je ed obojestranskih sodišč sklenenih civilnih sodeb uredi. Na prašanje poslanca Tausche, ki je naglašal potrebo manjše norčne enote, nego je goldinar, ali se je vlada pri razpravah z Ogersko ozirala na predrugačno te enoto, odgovoril je oddelkni načelnik Niebauer, da se zbornica iz nagodbene predlog prepriča, da vlada tega prašanja ni prezrla; uže vsled tega ni na času razprava o tej zadevi. — 7. t. m. je imela zbornica dve seji; razpravljala je proračun trgovinskega ministerstva. Voditelj trgovinskega ministerstva, oddelkni načelnik Pusswald je nasproti izjavil raznih govornikov naglašal, da je vlada zahtevala spričalo sposobnosti vsled želje več tisoč obrtnikov. Glede posvečevanja nedelj ne more vlada svoje voljno postopati, ker so izjeme natanko določene. Odčitanju, da se pisemska tajnost ne varuje, mora se določno upreti. Boslanc baron Kübeck je govoril za odpravo tržaške svobodne luke in za zgradbo zvezne Trsta z notranjimi deželami, osobito za podaljšanje žeznice čez Ture planine do Divače, tudi poslanec Bromovsky je naglašal važnost druge zvezne Trsta z notranjimi deželami. — V večernej seji je oddelkni načelnik Pusswald odgovarjal na Vitezčeva prašanja ter reklo, da so načrti glede poprave varstvenih nasipov v Kvarneru uže izvršeni; stavbe se prično, da se le potrebna sredstva dovoli. Za očistitev krške luke se uže v prvem prihodnjem proračunu potrebno preskrbi. Glede mornarskega zakonika naznana, da se mornarski red uže jeseni zbornici predloži. Tudi glede mornarskega zasebnega prava so dogovori uže dosegli do tega, da gre le še za nekatere pisavne predrugačbe. Poslanec Chlumecky želi, da se promet s Cheki pri poštih hranilnicah obdrži in predlaga resolucijo glede povišanja plač pismenošči poštih služabnikov, telegrafist in poštih opraviteljev.

8. t. m. je poslanska zbornica sprejela proračunske naslove: pošta, brzjav, poštne hranilnice, gradba državnih železnic brez prememb ter začela razpravljati upravo državnih železnic. Mej razpravo je oddelkni načelnik Pusswald zagotovil,

da se kmalu rešijo prašanja, glede zbojšanja plač pismenošči in opraviteljev pri pošti in brzjavu in da se tudi dela za pokojniški zalog železiških družb. Poslanec Gregr je zavračal netemejitos tožbe glede zatiranja Nemcev na Českem in njih preziranja pri podelevanju pošte. Pravi vzrok je, ker se češki poštarji ne udeležujejo narodnega rogoviljenja. Rekel je, da se Nemci bojujejo z orožjem prevare in laži, za kar ga je pa načelnik posvaril. Poslanca Strache in Knotz sta Gregar hudo napala, a oba je posvaril načelnik; ker sta rekla, da je Gregr denunciant, lažnik in surovež.

Austriski-ugarska banka se doslej ozira skoraj samo na nemške in madjarske interesese, drugim narodom pa le preveč pravice krati, zato bo potreba pri njej marsikaterih predrugačeb. Levovska trgovinska zbornica je v tej zadevi sklenila poslati ministerstvu prošnjo, ki zadeva decentralizacijo omenjene banke; zahtevanja so enaka, kakor drugih slovenskih trgovinskih zbornic. Pred vsem se priporoča ustavitev več podružnic, povišanje dotacij in raba deželnih jezikov v občevanju.

Vnjane dežele.

Ik Belega grada se 6. t. m. poroča, da je vsled kraljevega ukaza razpuščena skupščina in so razpisane nove volitve na 8. maja.

Bolgarski knez, kakor trdijo zadnja poročila, sprejme turško-bolgarsko pogodbo, ker je sklenila Evropa, pridrži pa si svoje pravice.

Bolgarsko-turško pogodbo, kakor smo uže zadnjič naznali, promenila je konferenca poslanci v velevlasti v Carigradu, ker je sprejela ruske predloge. Ta promemba ima dve glavni točki: imenovanje bolgarskega kneza za generalnega guvernerja vzhodnje Rumelije ne velja za čas njegovega življenja, ampak le za pet let, in po minih pet letih ni zadosti, da ga sultan zopek imenuje, ampak velevlasti so si pridržale pravico potrditve tega imenovanja. Bolgarski knez na sklep konference še ni odgovoril. — Poslanci so pa tudi poslali grške vladi noto, v katerej je najnovo priporočajo, naj konec stori sedanjam nenačavnim razmeram. Grški vlada in ljudstvo pa se nič ne menijo za vse svarilo in priporočila. 6. t. m. se je v Atenah po mestnih ulicah valila neizmerna množica z vihrajočimi praporji. Na raznih trgih so govorniki navduševali ljudstvo za vojno in ljudstvo jim je navdušeno pritrjevalo.

V Italiji so vstale zopet zmešnjave. Vlada je prišla v navskrije s poslansko zbornico, in zdaj sama ne ve, kaj bi storila, ali razpustila poslansko zbornico in razpisala nove volitve, ali pa odstopila. Vsekako bo potreba nekakih prememb v ministerstvu, ker je sedanje položje postalno nemogoče.

Nemška poslanska zbornica je 7. t. m. z 214 glasovi proti 120 sprejela zakonsko osnovo, glede naseljevanja Nemcev v vzhodnje dežele. Poljaki so poprej izjavili, da se daljše posvetovanja več ne udeleže, in da bodo le še proti osnovi glasovali, ker žali državne osnovne zakone i mejuarodne pogodbe.

DOPISI.

Trst. 8. aprila 1836. — (*Naš magistrat. — Cikorjaško. — Volitev itd.*) — Večkrat me je kak manjši, pa tudi kak velik gospod popreševal, ako si morem mislit, kako je mogoče, da izbaja »Šalobarda« (organ cikorije) in vsakikrat sem odgovoril: uzrok »Zakaj« tiči na magistratu. — Znano je, da so zaprli denarničarja na magistratu. Istrskega Lahona Adelmana svaka voditelja magistrata, g. Gantusso, kateri, sam Istrjan, je oddal večino mestnih služeb svojim sorokam, Lahonom istrskim, tako sicer, da uprav gospoduje od magistrata, ki vedno kriče »fuori i foresti«, so skoro sami »foresti«, kajti prav Tržaščan denes ne dobi mestne službe. Viditorej, kak strašanski bumbug delajo Lahoni s tem, da neumno tržaško rajo ščuvajo na »foreste«. — Ako bi veljalo, da morajo »foresti« iz Trsta, prvo bi se moral pomesti magistrat do čistega. Pa ne zastoniti na tem, zaprli so te dni tudi kontrolorja mestne denarnice, nekega Eberle, svaka glasovitega dr. Ciatto-a, gospodarja Šlobarde. Ta gospod je bil ob enem administrator omenjenega lista in osobje, ki je bilo pri Šlobardi. Pripravil je, da je večkrat ob sobotah dobivalo plač v novih

bankovcih. To sicer nema nič na sebi, ali uže to in prav, da so mestni uradniki sudejo redakcije takega lista. In zato se je vedelo v obče na magistratu ter je javna tajnost, da sta se tolko »L'Indipendente«, kakor »L'Alabarda« grela ob magistratovem solnecu. Sliši se, da še tretjega še višega gospoda od magistrata denejo pod klinč in morda tudi nekega četrtega, budega sovražnika nas Slovencev. Ko bodo vso to gospodo imeli sčutnja v rokah, utegne se marsikaj zvedeti, o čem se sedaj ne vidi niti sanjalo.

Tržaško mesto ima vse polno posebnih administracij: ima mestno denarnico, ima bolnico, ima bogato ubožnico, ima dace, ima plinovo tovarnico itd. Na magistratu in v bolnici so se uže pokazala sleparij; v našem lista je bil celo dokaz, da tak. bolnica za zunanje bolnike strašne pretirava račune ter jih postavlja za 50 po sto više, nego bi morali biti.

Bolnišnica tržaška tako in tako strašno tare naše notranje prebivalstvo, pa da se še take reči gode to je uprav nezaslišano. — Ali kaj to mari istrskim Lahonom; Slovani je treba zatirati, budi si kder kolik. — Mi ne trdim, ali ljudje govoré, da se tudi drugod zlogospodari. Znano pa je vsem, da toliko Šalobarda, kakor tudi »Imperienter« ne bi mogla obstati, aki ne bi dobila postranske podpore. Dolgo časa je bila uganka, posebno vladnim krogom, od kod dobivajo ti listi toliko podporo. Ali denes mora biti celo vlada na pravem sledu. — Potem je znano, da je v Trstu kakih 100 agentov rudečne garde, ki vsi dobro žive, pri celi ljubi dan nič ne dejava. — To je rudeča policija, ki dela pri volitvah in troši denar menj volilce. — Od kod pa ta denar? V Trstu plačujejo posebno trgovci in mali obrtniki, da so črni in vsi ti postranski troški gredo na račun teh davkoplačevalcev.

Tržaški magistrat je bil od nekdaj rudeč, začenši pri voditelju, pa končavši pri iznočku. Kedr ni rudeč, mora postati vsaj cikorjaš, to je, tak mož, ki je inakar tudi pri veteranih ali v drugih patriotičnih društvah, pa mora vsaj na skritem izpolnovati voljo rudečih od magistrata. Rudeči poslanci ali mestni očetje so moralno tudi odgovorni za gospodarstvo na magistratu in čuditi se je celo, da tem gospodom ni bilo nikoli nič sumljivo, od kod prihaja denar za liste, postopače in cikorijo. — Ti gospodje tudi morajo znati za podjetje urednika »Imperienter«, ki je po mestu kolero strašil za debelih 20000 gld. — Vse te reči so mnogi listi javno grajali, a nikdo se ni niti brigal, da bi jih oporekal. To je znamnje, da je v rudečih tržaških krogih briga za moralnost le tollka, kakor je to treba židu, da ne propade kazenskemu paragru.

Navadno se poprašuje po takih dogodbah: kaj vlada? Po našem mnenju katerega smo uže večkrat izrazili, ali hoče, da rudeči polagoma se svojo moralno sami sebe in poleg sebe tudi druge pošteneje Tržaščane uničijo in s tem prostor naredijo za lažjo grmanizacijo, ali pa zna še za druge stvari in da čaka, da vse na dan pride in da še le potem vzame v roke vajete na magistratu.

Sicer pa so rudeči mestni očetje postali zdaj tako ponizni, da denes ž njimi vlada ložje posluje, nego bi jej to bilo mogoče s patriotično stranko, le jeden je pogoj: žrtvanje Slovencev. Za nas Slovence pa je zdaj postalno stanje še neznosnejše, kajti za nas bi bilo na vsak način bolje, da je pri zadnjih volitvah zmagalo vsakih polovica in da se je boj nadaljeval. Lahonstvo bode zdaj delalo pod kinko, pa delalo bude še bolje, vsaj ustavlja ga ne drugo, nego slovenski element, in ako vlada dopušča, da ta element Italijani odričajo od jadranskih obalov, doblijeno je s tem več, nego z bombami in petardami. Ste slišali Burgstallerja, kako tudi on užetrobi v Lahonščak rog? On hoče, da bi tudi državne šole postale italijanske, in to je vse »ad cipitaujame« Lahonou, kajti državni talent banskog lorda ne sega čez koketerijo s tistimi, kateri mu morejo poprepomagati do kake časti. Njega politična odgoja kaže pravo zmes, uprav cikorijo; on paktuje na vse strani, pa jako narodno, ali v glavnem je pistaš tiste stranke, ki noče Slovanom na Primorskem priznati enakopravnost; pri vsem tem pa hoče biti čisljen tudi od Slovanov, kajti V. okraj tržaške okolice, to je njegova grofija, to večkrat povdarja, in ker ga volilci V. okraja nočejo več voliti, zato jim je na vrat obesil Daniel, ki je bil še zadosti možki, dokler ga ni ti žalostni lord pocikorjaš. Zdaj pa vsi ti cikorjaši kriče v koru: »z mestom je treba prijateljstva, le tuječi delajo razporo«. Kedr pa so ti tuječi?

Zivje iz Skopega je tujec v Trstu, tudi Nabergoj je tujec, pa naš urednik je tudi tujec v Trstu, akoper je njegova rodbina enajstjezih okoličanskih rodbin, kar more potrditi sam spoštovan gosp. Derin, ki je cikorjašem učinol uže več dejanj lubezni.

To so tem gospodom tuječi, ali Pescatori, Padova, Eberle, Adelman, Koller, to so pa domačini. Recimo, da je kak Žanec ali Skopenc ali Openec študiral za inženirja in da v Skopem itd. tega ne potrebujejo, ako hoče v domovini ostati in izvrševati svoj posel, mora pačiti v naj-

bližje mesto, in katero mesto mu je najboljše? Menda Trst. K temu ga sili narava. Ali je pa zarad tega zgubil vse politične pravice, ker ni v Skopem ostal? Nek slovenski mladenič, kateremu je Bog dal srečo, da so mu starši napravili dober stol, se je tudi te dni v Trstu v nekem gostilni norcu delal iz stujcev od Ejinosti in še celo iz zmage Nabergojev. O za Boga, kaj bi se norca delali: il tempo è galantuomo, in sreča je izbegljiva. Sicer pa: le čeplje sodi naj kopitar.

Ne vem, ali smo v Trstu res udarjeni s slepoto; banski lord v parlamentu vsaj to ovaja; pa kdo ne bi se smejal tudi njevemu drugu, velikemu (bolje dolgemu) Rafaelu, on ima v Trstu 4 hiše, zato je zadnjič v državnem zboru plediral, da bi bila tržaške biše za vekomaj proste davka, mesto da bi bil potegnol za Trstu potrebne železnice, kakor je to storil jeden českih poslancev. Taki so: patriotje kolikor hoče, ali za dobro odškodovanje, za polni koš privilegij.

Kaj bo jutri delala cikorija v Trebčah? Po pripravah soditi, bode s silo naskakala naše pozicije; begala bode slovensko ljudstvo in mu nastavljala zanjke.

Ne vdajte se, rojaki; boste hrabri, odbiti tudi ta pot cikoriju, kakor ste jo odobili **7. junija 1835.**

Trst. (Nekaj o dopisovanji v časopisu.) Z slastjo vzame čitatelj listov o urah počitka list v roke ter željno čita, kaj se godi po širnem svetu. Ali še večjim večkrat uže sem srditostjo vrgel narodni list od sebe, kateri je donesel dopis polen sumnjenja, obrekovanja i. t. d. Kdo je kriv, da ti dopisi v list dohajajo? Morebiti urednik? — Ne, temu so krivi največ tak, katerim bi bolje pristojal predvek »cikrič«, nego il urednik. Urednik lista ima mnogo dela in on ne more poznati natančno razmer tega ali onega kraja, ne more poznati vsakega dopisovalca, kakor tudi ne more poznati natančno stvari, o katerih dopis razpravlja. Zanesti se mora na značaj, na nepartajenost in na ime dopisovalca. Večkrat pa ti zlorabijo zaupljivost urednika, ter pišejo, karle pisati morejo, samo da — pišejo! Je n. pr. v kakem kraju veselica, uže pride teden po nej dolg dopis, v katerem se — zaslzeno ali ne — hvalijo posamezne točke petja, govorov in če je še igra, naše se nebrojno imenigralcem in igrajk. Čemu treba tega? Morebiti igralci in igrački sodelujejo pri veselcab, da pride njih ime v list, ne pa v čast in korist naroda? Dobro je opisati zabave, ali kratko in stvarno, ne pa celo litanijske slave i hvale peti i morja za — nič! Kar ne more nikakor zamolčati, nekateri dopisi so o zborovanju učiteljskih društev. Kaj briga svet, kaj briga olčinstvo, ako političen list prinese dolg, natančen popis vsakega učiteljskega zborovanja. Stvar taka zadeva učitelje izključljivo. Metoda tega ali onega, predavanje pri zborovanju, poramezni predlogi, volitev odborov, to so reči, kateri učiteljice zanimajo, katere se prihodijo v kakem pedagogičnem ištu — a ne jih trobiti v širni svet ter jim pridevati še opisovanja napitnic, opisati kosilo, njega ceno, hvalo peti gostilničaju in slednjih koga — vpičti. Vpičiti! Zdaj so še le pravi dopisi na vrsti.

Mnogo je dopisovalcev, katerim je v posebno veselje napadati posamezne osebe društva in druge naprave. Ni jim tukaj mar, če so te osebe, ta društva naročna, ali ne. Njim uže zadostuje, ako se v kakej malenkosti ž njimi ne strinjaj, ako menenje drugega ne ugaja dopisniku. Zaradi menenkosti pride oster dopis, temu sledi odgovor — in strastna polémika se vname, umazano perilo pride na dan, perilo, koje bi moral dopisovalci radi lastne časti uže doma prati in ne ž njim sami sebi nečast delati. In to so osebe, ki se omikancem prištevajo, osebe, katere bi morale slogo in podokusiti mej prostoto ljudstva. Časopis ni potok, kadar se pere umazana obleka, časopis je v nataljno izobraževanje naroda. Narod mora iz njega zajemati počut, v njem mora izraževati opravljene svoje želje, svoje nade, svoje bolesti. Kaj si node pošteti slovenski kmet misli, ko bode danes bral napad na jedino, jutri zopet napad na drugo poštento osebo. Obe morebiti pozna, do obeh goji spoštovanja — zdaj pa kar čita v listu, da ste morda osebi nepo

služene pisatelje in pisateljice. Kmalu se spravijo ti učenjaki na vsebino kakega romana ali novele, kmalu na jezikoslovno polje in kmalu na osebe pisateljev enakih del. Ker pa leposlovn listi nemajo prostora enakim kritikom — hajd v jelen ali drugi politični list, česar naročnik je morda gospod kritik, ter si misli: ta list mora sprejeti! In iz obzirnosti morebiti sprejme urednik jeden ali dvakrat kritik polno neslanosti. Čemu ne bi ostal vsak pri svojej stroki, vspel se le tedaj, ko vidi, da se more častno vspeti, drugače pa se ravnal po Prešernovem reku:

»Le življe sodi naj kopitar. —?— Strani z vsem, kar ne spada v javnost, kar ne budi splošnega zanimanja, kar ni v pravo korist našega naroda, naše domovine. Dopisi naj izrazujejo upo i želje naroda, naj mu celijo rane, bičajo izdajice i sovraje, a naj ne trobijo v svet stvari, ki kradejo listu prostor, bralcu čas, in ki niso vredne, da pridejo iz najožjega obližja dopisovalca.

Brez zamere — za napredok!
Kamenski.

Iz Vipave dne 8. aprila 1886. — Čital sem dopis iz Vipave v prezačnejši številki cenzene Edinosti in občeval sem razmere, katere so se vrinole pod novim vodstvom. Naš »Rufus« je v resnicici tak, kakoršnega je g. dopisnik opisal, če ne še slabši. Veliko je sicer g. dopisnik opisal, a vendar ne še zadosti. Veliko je opustil; nekoliko opuščenega hočem jaz tu dopolniti. Tega jaz sicer ne bi sam storil, ako me ne bi bilo napravilo veliko občanov. Predstavljši omenjeni dopis, pogovarjam smo se v množicah mi Vipavci: »Da, res je, da so se te slabe šolske razmere vrinole radi novega vodstva. A če je voja res tako slab šolski reformator, lahko in moral bi se za šolo potegniti kak drug. Šola mora imeti versko podlago, sliši se v cerkvi. Zanje mora pa skrbeti duhovništvo. A kaj je nekaterim gospodom do šole? prav toliko, kot nam kmetom do cesarskega prestola, do katerega ne dospemo nikoli. Tako je tedaj govorilo nekojko občanov, jaz sem pa rekel: »Da, res je tako«, nekateri gospodje bi se morali brinoti tudi nekoliko za šolo. Rajnki g. dekan Grabrijan je hodil večkrat v šolo, ter se prepričal o učenju učencev, opominjal jih in spodbujal k učenju in jih obdraval. Če je pa kako nerodnost pri učiteljih opazil, poklical jih je k sebi in jih opomnil. Tega zdaj ni več. Quantum mutatus ab illo (Grabrijano) je! Pa oglejmo tudi našo cerkev! Zvonik kaže na prvi pogled, da bi bil dilno potreben poprave in označenja. Cerkev prav tako, ker je popolnoma lisasta prav tako, kakor vipavski — Starigrad. Od znotraj je pa lepša kakor od zunaj, ali popravil jo je rajnki g. dekan Grabrijan.

Ali vso čast g. dekanu glede tega, kako on drži farovž; uže pot do farovža je lepo posuta, krasna vrata in farovž prava palača. Vse je lepo okrašeno. Pod farovžem se vzdigujejo hlevi, polni s živino, in ti hlevi so od zunaj lepo osnaženi in poblenji. Reči moramo, da je danes naš farovž veliko lepši, nego marsikatera škofova rezidenc. Mi Vipavci pa smo ubogi. A za cerkev bi dalli in dajemo dosti, in zato bi radi videli, da bi bila božja hiša na vsako stran krasna?

Prilipičan.

Iz Kamnika, 8. aprila 1886. — Nisem se nadeljal, da budem moral iz mojega rojstvenega kraja poročati svetu žalostno novico, da se je naš po vsem Slovenskem poznati in za narod slovenski v obči, posebno pa za naše mestnice zaslužni in nenadomestljivi gospod dr. Maks Samec odpovedal županstvu in predstojništvu mestne korporacije. Svet bode ravnodeno povpraševal, kdo je to provzročil, da je ta pošteni mož za javno delovanje našega mesta svojo roko otegnol! Na kratko Vam povem: Tu pri nas je neka stranka, katera v zakotnih in skrivnih spletkah snjuje načrte, kako in na kak način bi prišla do krmila v mestnem zastopstvu. Mnogo je uže stilo te ljudi, da bi bili uže pred več časom kako spodbili stol bivšemu županu dr. Samcu. Ali zastonj je bilo! Meščani so nekako spoznali, na kako kriva pota jih hočejo zvabiti ti zavratni tihotapci, skriveni ovaduhu in tercijali, ter so se v prvič otresli njihovih nakan. Ztaj so pa ti gospodje pogodili. Šli so in prčeli podpisovati neko prošnjo do mestne korporacije, da bi se gospodu dekanu oddajala drva iz mestnih gozdov v Bistrici pod istimi pogoji, kakor drugim užitvam rodbinam kamniškim. Inferiorni ljudje niso mislili, da bodo njihovi podpisi rodili toliko zlo. S temi podpisi so dosegli ti zavratni sovražniki nekako svoj namen in zadali so na ta način ne le gospodu dr. Samcu, temuč vsemu mestnemu zastopu in korporaciji nezaupnico. Prav bi bili storili vsi mestni zastopniki, aki bi sledili delovanju g. dr. Sameca in tudi oni odstopili, ter s tem pokazali, da pod nikakim pogojem nečejo paktirati z ono stranko, ki le z izdajaštvom dosega svoje namene.

Pomilovanja vredni so pač kamniški meščani, da nemajo niti toliko samostojnosti in lastnega prepričanja, da jih taki

ljudje v sramoto pripravijo. Grda nehvaljnost je sveta plačilo! In prav tako so naši mestni očetje povrnoli za ves trud, ki ga je imel gospod župan, to črno nehvaležnost. Sramotno! Možu, ki se je od prvega početka vestno trudil za koristi našega mesta, možu, ki nam je olesjal mesto, znižal v sredi mesta »Klanc«.

Se danes bi mestni očetje sopihali po »Klancu«, ko ne bi bilo dr. Samca v Kamniku. Če prav danes tista nesramna stranka jezik brusi proti njemu; češ, saj bi bili tudi mi to storili. Ali jaz pa javno pravim in mislim, da govorim vsem pošteno mislečim iz srca, da ni bilo v Kamniku ni pred in tuji odslej ne bode župana bolj mirljivega in bolj za napredok mesta utegnili, nego je g. dr. Samec. Ali naši ljudi ne izudi nihče! Primerjati morem te prilikovce istim ljudem, ki so Kolumbu očitali, ko je Ameriko našel, da bi jo bili tudi oni, samo, da so ga s tem črutili. Ko je po Kolumbu dal tej binavskej drhalce cijelo v roke, naj je po konci postavi, še tega ni mogla. Kolumb je pa ob mizo žnjim udaril in jajo, je stilo. Tako tudi mi znamo. Seveda, tudi vi Kamniški morali sedaj trobrite, da bi bili vse to storili, šolo zdali, mesno blagajnico vredili, (v kateri je bilo pod prejšnjim županom po tri meseca polno pajčevin). Zene strani nam je draga, da je gospod župan odsotnil, namreč, da Kamniški velikaži pokažo svojo nezmožnost in s tem pri narodu dobé zaušnico nezaupnosti. Vsaj drugo ne izmodri naši ljudi, nego lastna skušnja, pa še ta ne vedno.

Z druge strani pa obžalujemo celim srcem ta odstop, ker vemo, da bode zopet treba potem, ko se ta nezmožna stranka biamira, mnogo delati in zakasneno pravnavati. Mestnim očetom pa svetujemo, da se zedinijo mej seboj in to binavsko drhal izbacnejo iz mej sebe. Pri takih gospodih, kakor so vodje te stranke, ki se po cerkvah in drugih javnih krajih kažejo svete in pobožne, ne morete dobiti nikakršnega spoštovanja, ampak gnus in zanidevanje nam vzbujajo. Radovedni smo pa, kam naše mestne očete dovede ta nesmetni korak, ki so ga storili proti možu, ki je edini v Kamniku, da se mu more brez vsega premisleka dati imé »župan«.

Iz Klanca dne 5. t. m. — Draga Edinost, le redkodaj dobis kak dopis iz naše prijazne dolinice; ali tudi sedaj ti nemam nič veselega sporočati; ampak žlostno vest, koja potuje danes od ust do ust po našej okolici. Danes 5. t. m. dopadlo se je Večnemu k sebi poklicati možu, kojem bo tžko najti enakega nastopnika v teh krajih. Zatiskol je namreč odi v večno spanje Anton Korošec iz Oceze spadajoči v klanske duhovnike, previden z sv. zakramentom poslednjega olja po štirdnevnej mučnej bolezni. Mož je bil srednje starosti, ter krepek in vesel. Tužen glas njegove smrti je odmeval v vsakej hiši z milim vzdihom: »Škoda ga je, bil je dober mož. Le redko kateri se je našel, kojemu ni zaigrala svitla solza v očeh pri tej žlostnej novici. Kot mesar, pozan s tržaškimi mesari, kupoval je živino od ljudi, ako je imel kdo potrebo, ter je zmirom po vrednosti plačeval, bodisi v sili ali ne, tako da so gonili ljudje od vseh krajev k njemu živino prodajat. Bil je pokojni pa se poseben dobrotnik tukajšnjih krajev; če je le mogoč, pomagal je ubogim ljudem v potrebi in sili. Bodisi si z denarjem, bodisi z blagom ali robo in marsikateri bolnik je dobil iz njegove mesnice mesa, ter zraven tudi vina v dar za svoje ozdravljenje. On se ni nikoli nad nobenim dolžnikom hudoval, če mu je prinesel kateri plačat, ali ne, ker je bil vedno dobrega in usmiljenega srca. Zatoraj pa vsak žaluje za njim ter prosi Večnega: Mir njegovej duši.

Domače in razne vesti.

Bavarški kraljevski princ Arnulf je te dni obiskal Škočjanske brezne in se je izrekel kako pohvalno o tem naravnem čudežu.

Imenovanje. Svetovalec deželnega namestništva grof Giovanelli je bil imenovan za poročevalca v upravnih in ekonomičnih šolskih zadevah za Primorsko.

Volticem V. okraja! Še enkrat Vam priporočamo, da jutre vse bitite na volišče v Trebču ter da volite po društvu Edinost priporočenega kandidata, g. Matija Valentina Schivitz-a. — Vsak volilec naj paži, da bode imena tako pisano, kakor je tukaj. Ako onih 20 Padričanov še ni dobitlo volilnih listov, naj pridejo v nedeljo vsejedno v Trebče in naj še komisiji oddajo protest. Si še tudi, da so nekateri dobili volilne liste, katerih imena niso vpisana v volilnikih. Ako je to resulci, naj se tudi proti temu protestuje. Ako ne bode pravice v Trstu, bo morda na Dunaju pri državodstvu. S kratka, volilci naj bodo hrabri, naj se ne dajo ne strasti, ne zapeljavati, ampak krepko naj branijo svoje pravice. V ostalem pa jim priporočamo, da čitajo prvi dopis iz Trsta v denašnjem listu.

Ude in družabnice del. podpornega društva. Opozorjemo na občeni zbor, kateri bude, jutre popoldne

ob 5 uri v dvorani »Monte verde«. — Ker se bodo spremenile tudi nekaterje točke pravil, je važno, da priči jo uđe v mnogem številu na zbor.

Tržaške novosti :

Tržaška odgoja se kaže najlepše v tem, da uže otroci krajejo, pijačevajo in se tepejo. Te dni so prinesli v bolnico 11letnega Ivana Bergamasco, ki je bil v tepežu z drugimi otroci z nožem močno ranjen.

Na tuk postaji železnice bi se bila včeraj kmalu soper dogodila velika nesreča. Ko je dunajski vlak odšel iz kolodvora, je bil tir tako spremenjen, da je vlak zavzel proti luk, tam je bilo več vozov, v katere je vlak trčil in nekatere poškodoval. K sreči ni nobenega mrtvega. Odkar imajo nov stroj za menjavanje tirov, so nesreča na naši postaji pogoste.

Policjsko.

Policija je zaprla te dni nekoga Jakopa P. rojenega v Postojni, 56letnega moža, ker je žugal ženi in otrokom, da jih ubije. — Marija Š., 32letna dekle, rojena v Pazinu, so uže več časa ikali, ker je ukradla svojej gospodinji 300 gld. Še le te dni so jo našli in zaprli. — Tačni so v sredo v noči vdrli v lesni magac n v ulici Stazione Št. 3 ter odnesli iz pisarne par sukenj vrednih 40 gl. Čudno, da lesni trgovcem navadno kraljevo srušnje — Nekega branjevca je straža zasadi, ko je ravno hotel pobasati cel kosukna razstavljenega pred neko proizvodnico. — Zaprli so neko italijansko kuhanico, ker je gospodarju vkradla eno posodo olja. — 19letnega zidala Jošefa B. iz Verpolja so zaprli, ker so pri njem našli 3 medene pipe, vkradene v nekej gostilni.

Železnica Doboj-Tuzla Smištan se 28. t. m. slovensko odpre. Ta ozkotirna železnica bo posebno služila za izvožnjo soli in premoga, katerega je v teh krajih mnogo in prav dobrega. Začele so se tudi uže delati priprave za železnicu iz Mostara v Sarajevu.

V Ljubljani so se te dni vršile volitve v mestni zbor. Vršile so se jako mirno, ker se nemčurji niso vtikalni vmes. Zanimivo pri tej volitvi je te, da je g. Hubar zopet voljen v zbor in da je postal tudi g. Povše, bivši vodja goriške kmetiške, mestni odbornik ljubljanski. Mestna občina ljubljanska je sklenola, da bode zdala veliko kasarno za 3 batalijone vojakov in bolnišnico za silo; prvo delo je prevzela kranjska stavbenska družba za 465.640 gld., drugo pa Tönies za 26.735 gld. Ljubljana napreduje pod domačim gospodarstvom.

Za pogorelice v Vel. Brdu je daroval g. L. Hermansdorfer 10 gl. V. S. I.

Občeni zbor polit. društva Edinost dne 4. aprila 1886.

(Konec.)

Zbor je brez vsake diskusije vzel na znanje letno poročilo, na kar je denarničar g. prof. Mandić predložil letni račun, iz katerega je razvidno, da je društvo imelo lanskoto leto fr. 375.98 dohodkov in for 338.20 troškov, ter da ima danes v denarnici fr. 37.78.

Podpredsednik g. Nadlišek odpre diskusijo o računi. G. M. Živčič izrazi željo, da bi se udje bolj natančno in strogo terjali, vsak udje do dolžan svojo letino plačati, iz račnuv pa se vidi, da je mnogo zastankov. Po odgovoru g. denarničarja, da bi udje morali plačati brez posebne terjatve, odobril je zbor račune enoglasno.

G. podpredsednik na to naznani, da je na vrsti četrta točka dnevnega reda, namreč volitev v Trebčah dne 11. t. m. Naočni volilci V. okraja na to zaporedoma poročajo, da tisti, kateri so pri prvi volitvi dali svoje glasove g. Živčiču, ostanejo pri svojem menjenju ter da ne dade drugemu svojih glasov, nego g. Živčiču, ki je V. okraj pošteno zastopal in gospodi od magistrata gledal na prste; da bi bili tako delali makar vsi drugi mestni očetje, pa gotovo ne bi se bile godile take stvari na magistratu, kakor so se godile na veliko škodo davkoplhačevalcev. Po daljšem razgovoru je obveljal konečno predlog, da društvo zopet proglaši g. M. V. Živčiča kandidatom za V. okraj in zbor priporoči novemu odboru, da vse storiti, kar je v njegovej moći, da zmaga 11. t. m. gosp. Živčič.

G. podpredsednik naznani potem, da so zdaj na vrsti posamezni predlogi. Tajnik g. Dolenc predlaže resolucijo na nov odbor, da osnuje še v tem poletju, kak javni shod v Istri in drugzega v Tržaškej okolici in da nov odbor storiti, kar le moreže, da se osnuje ljudska banka za Trst in okolico. Ta resolucija je bila enoglasno sprejeta.

G. I. Dolinar interpeliral je, kako je z rekurzom zarad sloven. ljudskih šol v mestu.

Tajnik odgovoril, da rekurz še spriča pri namestništvu, da pa je predsedništvo stvar uže parkrat urgiralo, a da se v kratkem store potreben korak pri ministerstvu. — Interpelant se zadovoli z odgovorom in ne stavi nobenega predloga.

Ker se nobeden več ne oglasi k besedi, povabi g. podpredsednik nazode ude, naj volijo nov odbor in sicer predsednika, 9 odbornikov, 9 namestnikov in 3 pregledovalce računu.

Na predlog g. A. Trobeca je bil za predsednika z aklamacijo izvoljen g. Ivan Nabergoj, državni poslanec itd., v odbor pa so bili izvoljeni ti le gospodje: Stefan Nadlišek (sv. Ivan), V. Dolenc, Mihelič Franc, Šterle Avgust, Živčič M. V., J. M. Vatovec (sv. Ivan), S. Jenko (Podgrada), L. Dolinar, J. M. Klun (Rocoi). Za namestnike so bili izvoljeni gospodje: Fr. Žitko, Fr. Dolenc (Istr.), Anton Trobec (sv. Ivan), France Godina (sv. Ivan), Požar Josip (Bojan), Jak. Ferluga (Greta), Urbančič M. (Buzovica), A. Martelanc (Barkovje), Bandž F. (Prosek). Za pregledovalce računov gospodje: P. Peršič, A. Pogorelc, J. Drašček. Po dovršeni volitvi je podpredsednik sklenol zbor s trikratnim živo na presvetega cesarja.

Cestiti udje delavskega podp. društva!

Podpisani volilni odsek Vam po dobrej predvarki nasvetuje, da volite v odbor na občinem zboru dne 11. t. m. tele za korist društva vnete gospode:

Predsednik: Viktor Dolenc. Tajnik: Iv. Kesman. Denarničar: Dragotin Schmidt. Odborniki: Mate Mandić, Mate Živčič, Davorin Šunkovič, Grega Jereb, Anton Hrast, Josip Renčel, Franjo Žitko, Mate Katalan, Stef. Prele, Miha Pregarc, Franjo Primožič, Franjo Čarga, Valent Šter, Vido Paulovič, Ivan Kapeš, Anton Kljun, Franjo Fabjan, Ivan Gerlanc. Namestniki: Fran Polič, Ivan Božič, Franjo Godina, Franjo Lošiček, Gregor Lotrič, Peter Mož, Pregledovalci: Jakob Perhavc, Jernej Novak, Janko Drašček.

Volilni odbor.

Postano.
Slaveno uredništvo!
V Vašem listu od dne 3. t. m. sem čital mnogo izrazov o mojej osobi, s katerimi se jez ne strinjam in se posebej ne s tistimi, ki se glase, da sem od vseh po-lancev najboljša podpora sedanja dunajske vlade. Ker si takih zaslug nisem nikoli pridobil, naj si uredništvo bl

